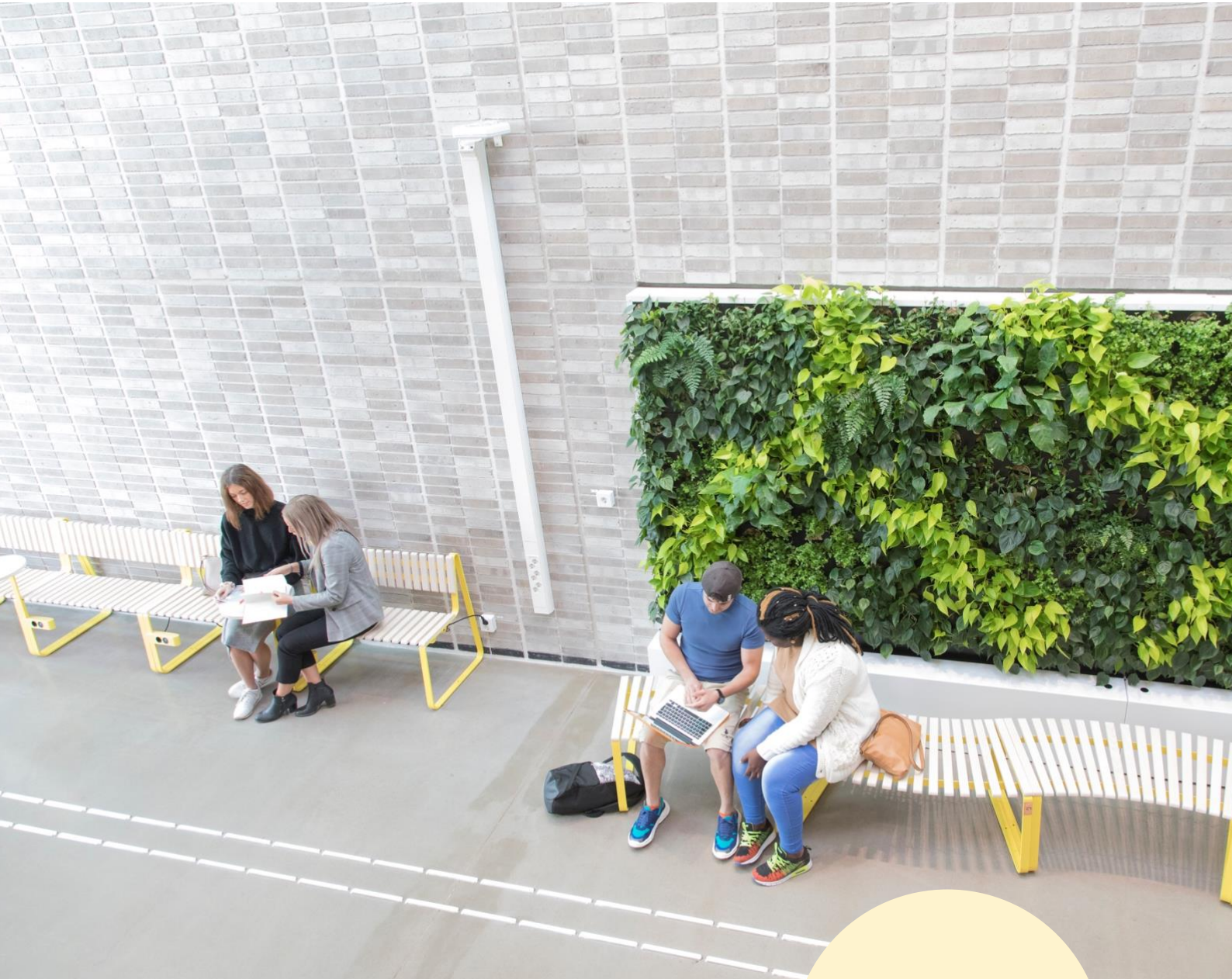

Att studera i en värld med Artificiell Intelligens

– En vägledning för studenter vid
Linnéuniversitetet

Vad gäller när du använder AI i dina studier på Linnéuniversitetet?

Denna vägledning hjälper dig som student att förstå hur du kan, bör och får använda AI i dina studier, vilka möjligheter som finns och vilka gränser du behöver respektera.

Grundregeln är enkel: AI är inte förbjudet vid Linnéuniversitetet, men din kursansvariga lärare eller examinator bestämmer vad som gäller i varje enskild kurs. Det betyder att du som student behöver läsa studiehandledning och examinationsinstruktioner inför varje uppgift. Om det är oklart vad som gäller är det ditt ansvar som student att ta reda på det, till exempel genom att fråga dina lärare.

Microsoft Copilot Enterprise är tillgängligt för alla studenter via ditt @student.lnu.se-konto. Copilot har kommersiellt dataskydd, vilket innebär att dina data inte används för att träna AI-modellen. Det är det AI-verktyg som Linnéuniversitetet rekommenderar i första hand.

Akademisk integritet

Du ansvarar för det du lämnar in

Allt som du lämnar in eller presenterar i en kurs är ditt ansvar, oavsett om du har haft stöd av AI eller inte. Att använda AI-verktyg behöver inte vara fusk, men att presentera AI-genererat innehåll som ditt eget är fusk och är inte tillåtet. Detta räknas som vilseledande enligt högskoleförordningen (HF, 10 kap.) och kan leda till disciplinära åtgärder, som varning eller avstängning i upp till sex månader via universitetets disciplinnämnd.

Tre exempel på AI-användning

Scenario 1: Tillåtet

Du skriver en hemtentamen. I studiehandledningen står att "AI-verktyg får användas som stöd i skrivprocessen". Du använder Copilot för att brainstorma och strukturera dina tankar, men skriver all text själv baserat på kurslitteraturen. Du redovisar i en bilaga att du använt Copilot för idégenerering. → **OK.**

Scenario 2: Vilseledande

Du har samma hemtentamen men kopierar ett svar direkt från ett AI-verktyg, gör mindre språkliga justeringar och lämnar in det som ditt eget. → **Vilseledande. Disciplinärende.**

Scenario 3: Gråzon

Du läser en programmeringskurs och använder GitHub Copilot för att generera delar av koden. Studiehandledningen säger inget specifikt om AI. Du är osäker. → **Fråga din lärare innan du lämnar in.**

Att det inte tydligt står vad som gäller betyder inte automatiskt att allt är tillåtet – fråga hellre en extra gång!

Var transparent i hur du använder AI-verktyg

Att redovisa AI-användning är en del av akademisk hederlighet. Precis som du refererar till böcker, artiklar och andra källor ska du ange när och hur AI stöttat ditt arbete. Beskriv vilka AI-verktyg du använt, i vilka delar av arbetsprocessen (till exempel brainstorming, språkgranskning, kodgenerering) och hur du bearbetat resultatet. **OBS!** Kontrollera alltid vad din kursansvariga lärare kräver. Var uppmärksam på att rapporteringskrav kan variera mellan kurser.

Kom ihåg att AI-verktyg inte är sökmotorer men att de kan ange var information i svar kommer ifrån. Kontrollera alltid att det du skriver överensstämmer med vad originalkällan faktiskt säger, och referera sedan direkt till den. Det är genom den läsningen du verkligen tillägnar dig innehållet och kan använda det på ett genomtänkt sätt i ditt arbete.

Referera till AI – exempel i APA7-format

I vissa fall kan det dock vara relevant att referera till det AI-verktyg du använt i arbetsprocessen. Vissa referensguider, till exempel [APA7-guiden från Göteborgs universitet](#), ger förslag på hur du kan referera i löpande text samt i referenslistan.

Om din kurs kräver APA-formatering kan en AI-referens se ut så här:

I referenslistan: OpenAI. (2026). ChatGPT (GPT-5.3) [Stor språkmodell].
<https://chat.openai.com>

I löpande text: Strukturen för detta avsnitt utvecklades med stöd av ChatGPT (OpenAI, 2026), men all analys och argumentation är min egen.

Checklista – före och efter en uppgift

Innan du börjar arbeta med en uppgift där du använt AI-stöd:

- ☐ Är användning av AI berättigat i relation till dina lärandemål?
- ☐ Är användning av AI berättigat i relation till etiska och miljömässiga avvägningar?
- ☐ Har jag läst studiehandedning och examinationsinstruktioner noggrant?
- ☐ Hur försäkrar jag mig om att det lärande och det egna intellektuella arbetet som uppgiften kräver verkligen sker?
- ☐ Hur undviker jag att mata in personuppgifter eller andra känsliga uppgifter i AI-verktyget?

Innan du skickar in en uppgift där du använt AI-stöd:

- ☐ Har jag lärt mig det uppgiften var avsedd för?
- ☐ Har jag redovisat om och hur jag använt AI-verktyg?
- ☐ Har jag kontrollerat alla fakta och referenser mot tillförlitliga vetenskapliga källor?
- ☐ Kan jag försvara, förklara och stå för allt innehåll muntligt om min lärare frågar?

Om du svarar "nej" eller "vet inte" på någon fråga – stanna upp, läs instruktionerna igen eller kontakta din lärare om det finns oklarheter.

AI som stöd i studierna – inte som ersättning

AI-verktyg kan vara ett bra stöd i dina studier. Du kan exempelvis använda dem för att brainstorma idéer, förklara svåra begrepp, strukturera texter, repetera inför tentan eller få återkoppling på sådant som du själv har skrivit.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att AI-verktygen har viktiga begränsningar. De "förstår" inte innehållet, utan de genererar svar baserade på vilka ord som sannolikt hör ihop. Ett AI-verktyg kan alltså inte tänka kritiskt, värdera vetenskaplig kvalitet eller garantera att fakta stämmer.

Målet med din utbildning är att du ska utveckla kunskap, färdigheter och förmågor. Om ett AI-verktyg gör arbetet åt dig riskerar du att gå miste om den läroprocess och kunskapsutveckling som en uppgift är tänkt att ge. AI-verktyg ska vara ett stöd i arbetet – inte en genväg för att genomföra eller göra klart uppgifter.

Ställ dig alltid dessa grundläggande frågor:

Hjälper AI mig att förstå, eller hjälper AI mig att bli klar med uppgiften?
Hur kommer användningen att påverka mitt lärande?
Finns det andra alternativ som att: söka i en databas, diskutera med en kurskamrat, boka handledning eller arbeta självständigt?

Använd AI för att förstärka lärandet

Tänk på AI som en studiekamrat som kan hjälpa dig framåt, men att det är du som måste göra det intellektuella arbetet själv. AI kommer att vara en del av din framtida yrkesvardag. Genom att lära dig använda det ansvarsfullt under studietiden bygger du en kompetens som arbetsmarknaden efterfrågar.

Om din kurs tillåter det, finns det många exempel på hur AI-verktyg kan användas för att stötta och förstärka lärandet:

Hjälp med faktagruggandet

Skapa quizfrågor eller flashcards på ett specifikt kursmaterial. För att få bättre frågor kan du lägga in kurs, program, studienivå och lärandemål i prompten.

- *"Jag läser kursen x på x-programmet på grundnivå/avancerad nivå. Lärandemålen för detta moment är..."*

Förståelse

Förklara begrepp, gör begreppslistor, ge en kort översättning innan du själv läser kurslitteratur eller lyssnar på en föreläsning.

- *"Förklara begreppet social hållbarhet som om jag inte har läst ämnet förut"*
- *"Skapa en begreppslista med förklaringar utifrån materialet"*
- *"Gör en kort sammanfattning på [valfritt språk] som ger mig förståelse av..."*

Studieteknik

Låt ett AI-verktyg hjälpa dig att strukturera och planera dina studier på ett effektivt sätt.

- *"Jag har följande schema, uppgifter och deadlines. Gör en veckoplanering och dela upp större uppgifter i mindre steg"*
- *"Jag ska läsa 800 sidor kurslitteratur på fem veckor. Hjälp mig att göra ett läs- och pluggschema inför den avslutande muntliga tentan"*
- *"Jag har svårt att koncentrera mig när jag ska studera. Vilka studietekniker kan jag använda hemma respektive på universitetet?"*
- *"Jag har en skriftlig tenta i ämnet x om x veckor. Gör en realistisk studieplan och prioritera vad som är viktigast att kunna. Föreslå hur jag ska läsa, repetera och testa mig själv"*

Feedback

Klistra in ett stycke som du har skrivit eller redovisa muntligt och be om konstruktiv kritik. Låt ett AI-verktyg ge feedback på exempelvis innehåll, argumentation, språk, stil, disposition, rubriksättning, sambandsord, metatext o.s.v., men bearbeta och skriv sedan om texten själv. Lägg gärna in kurs, program, studienivå och lärandemål i prompten. Det är viktigt att du gör dina egna bedömningar om vilken feedback du tar till dig.

- *"Jag läser kursen x på x-programmet på grundnivå/avancerad nivå. Lärandemålen för detta moment är.... Ge mig konstruktiv feedback på introduktionen till min uppgift vad gäller innehåll/argumentation/språk/stil/struktur o.s.v."*
- *"Ge förslag på en disposition för en uppsats om X"*
- *"Ge feedback på rubrikerna i min uppsats vad gäller tydlighet och relevans för stycket"*
- *"Gå igenom min text och markera alla sambandsord. Används de korrekt? Identifiera om det finns behov av fler sambandsord."*
- *"Ge förslag på hur en kort metatext till ett metodavsnitt skulle kunna se ut"*

Kodstöd

Använd ett AI-verktyg för att granska din kod, men se till att du förstår lösningen innan du använder den.

- *"Varför fungerar inte min Python-kod?"*

Var källkritisk

Idag är förmågan att kritiskt granska och värdera information mycket viktig, särskilt i relation till AI. Oavsett om du använder AI-verktyg eller inte, behöver du utveckla din förmåga att självständigt bedöma kvaliteten på information och argument, oavsett källa.

Alla behöver kunskap om hur AI och AI-verktyg fungerar, eftersom AI allt oftare är grunden för hur vi får information och hur beslut fattas. Genom att känna till begrepp som träningsdata och partiskhet (bias) kan vi förstå varför AI-modeller kan reproducera och förstärka ojämlikhet och vad det kan få för konsekvenser i samhället och inom olika yrken. Utan denna kunskap riskerar vi att antingen överskatta AI:ns förmågor och avstå från eget tänkande, eller underskatta dem och missa verktyg som faktiskt kan underlätta och effektivisera vårt arbete. Precis som att lära sig källkritik för att navigera medier, behöver vi "AI-kritik" för att navigera tillvaron både som student, yrkesverksam och som medborgare.

AI-verktyg "hallucinerar" regelbundet, det vill säga de kan ge svar som låter övertygande men som ändå är felaktiga. Det händer att AI hittar på fakta, skapar referenser som inte finns

eller utelämnar vissa perspektiv. Detta är inte en bugg som snart kommer fixas. Det är en grundläggande egenskap hos tekniken.

Vad som, mer konkret, behövs för att kunna bedöma kvalitet utgörs särskilt av:

Din ämneskunskap

Förmågan att bedöma är alltid kopplad till ett specifikt fält, exempelvis filosofisk argumentation, kliniskt resonemang eller arkitektonisk design. Med tillräckliga ämneskunskaper kan du identifiera när AI:s svar är felaktiga eller missvisande. Om du saknar dessa kunskaper riskerar du att okritiskt acceptera bristfälliga svar. Med tiden får du en uppfattning om vad som utgör god kvalitet inom det aktuella området, vilken utvecklas gradvis med erfarenhet. Här är även språklig förmåga en viktig komponent.

Källkritisk förmåga

Använd de grundläggande källkritiska kriterierna (äkthet, samtid, tendens, beroende och relevans). Här ingår förståelse för hur AI fungerar, vilken data den är tränad på, risker för bias o.s.v.

Praktisk källkritik i tre steg

Steg 1

Verifiera alltid fakta. Kontrollera varje påstående från AI mot kurslitteraturen och tillförlitliga akademiska källor. Använd universitetsbibliotekets databaser (OneSearch, Google Scholar, Databaslistan) för att söka upp referenser.

Steg 2

Granska bias. Kontrollera vem som syns och vem som inte syns i texten. AI utgår ofta från vanliga välrepresenterade perspektiv. Det betyder att röster från minoriteter, lokala sammanhang och nyanserade ståndpunkter lätt försvinner. Fråga dig:
Vems perspektiv lyfts i svaret? Vems röst hörs inte? Är svaret färgat av hur du ställde frågan? Skulle en annan formulering kunna ge ett annat svar?

Steg 3

Var din egen expert. Använd AI för ämnen du har tillräcklig kunskap att bedöma. Om du inte kan avgöra om ett AI-svar är korrekt, har du inte tillräcklig kunskap för använda AI verktyget för uppgiften. Verifiera fakta och påståenden enligt Steg 1.

Hållbarhet och etiskt förhållningssätt

Varje prompt har ett fotavtryck

Generativ AI har en klimatpåverkan, hur stor den är dock svår att bedöma, eftersom AI också kan bidra till mer energieffektiva lösningar inom andra sektorer. Det vi vet är att träning och drift av AI-modeller kräver betydande mängder energi och vatten, och att det därför är klokt att använda verktygen medvetet snarare än slentrianmässigt.

Tänk igenom vad du behöver innan du skickar en fråga, formulera tydliga och välöversvägda promptar, och fråga dig om ett enklare alternativ, till exempel en sökmotor, ett digitalt uppslagsverk eller din egen kunskap, räcker lika bra. Det är inte ett krav att avstå från AI, utan en uppmaning att använda det med omdöme.

Linnéuniversitetets vision om "kunskap i rörelse för en hållbar samhällsutveckling" gäller även dina digitala val.

GDPR, dataskydd och integritet – skydda dig själv och andra

När du använder AI-verktyg är det viktigt att tänka på integritet och dataskydd. Det du skriver i ett AI-verktyg analyseras och kan i vissa fall användas för att utveckla framtida AI-modeller. Undvik därför att dela personuppgifter och känslig information, både om dig själv och andra, till exempel namn, personnummer, hälsouppgifter eller annat material som omfattas av sekretess.

- **Använd i första hand Copilot via ditt LNU-konto.** Linnéuniversitetet har Microsoft Copilot Enterprise som gemensamt AI-verktyg. När du loggar in med ditt @student.lnu.se-konto omfattas dina data av universitetets avtal med Microsoft. Data skickas inte vidare för AI-träning, och EU:s dataskyddsförordning (GDPR) gäller.
- **Dela aldrig personuppgifter i promptar.** Om du behöver diskutera ett fall med verkliga uppgifter, avidentifiera: använd "Person A", "Person B" eller fiktiva namn.
- **Stäng av träning i externa AI-verktyg.** Om du använder gratisversionen av AI-verktyg eller andra verktyg utanför LNU:s avtal: gå in i inställningarna och stäng av funktionen som tillåter att dina konversationer används som träningsdata. Detta kan till exempel heta "improve model for everyone".
- **Ladda inte upp konfidentiellt material.** Examensarbeten med företagsdata, patientjournaler, intervjuutskrift eller annat sekretessbelagt material hör inte hemma i ett AI-verktyg. Rådfråga din handledare om du är osäker.

Upphovsrätt och AI-genererat material

Material som skapas av AI-verktyg är i nuläget sannolikt inte upphovsrättsskyddat enligt svensk lag, eftersom upphovsrätt kräver att en fysisk person har skapat verket. Det innebär att du inte kan hävda upphovsrätt för text eller bilder som AI genererat åt dig.

Undvik samtidigt att använda AI för att imitera specifika författares, konstnärers eller fotografers stil, det kan innebära intrång i deras rättigheter. Ladda inte heller upp andras upphovsrättsskyddade material (till exempel hela bokkapitel eller forskningsartiklar) till AI-verktyg utan att veta om det är tillåtet.

Andra möjligheter till stöd i dina studier

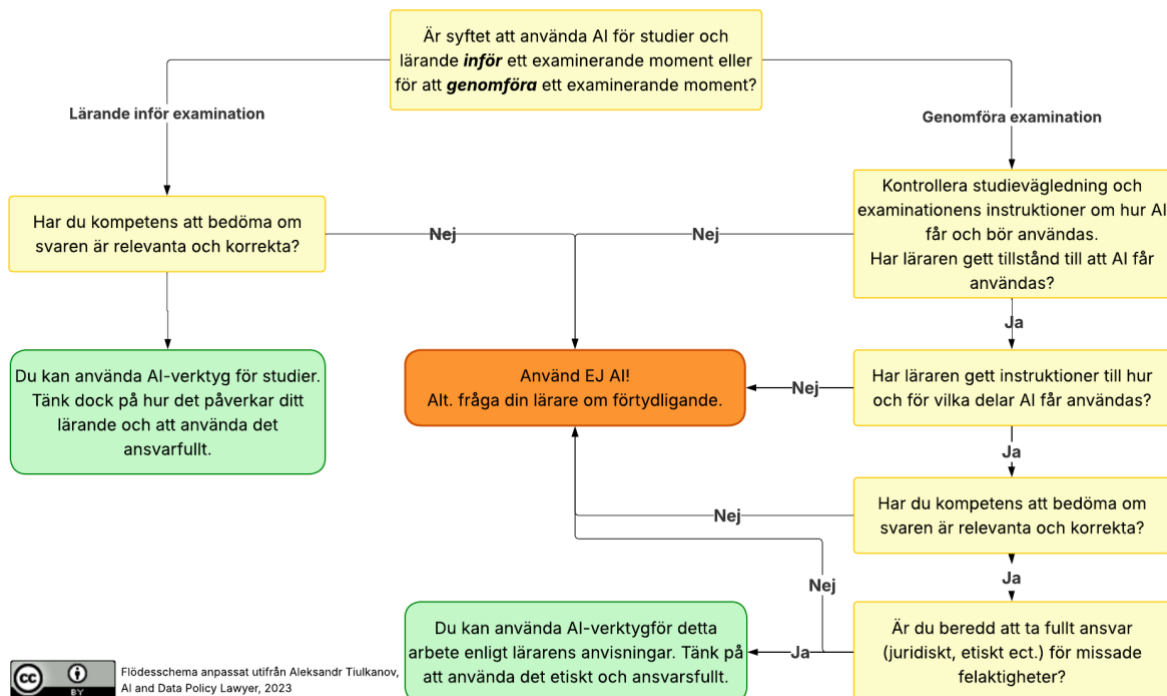
Universitetsbibliotekets resurser – UB erbjuder stöd i studieteknik, akademiskt skrivande, presentationsteknik, källkritik och informationssökning. Välkommen att besöka [bibliotekets handledning](#).

[OneSearch](#) och [databaser](#) – för att verifiera fakta och hitta vetenskapliga källor till dina arbeten. AI ersätter inte din litteratursökning, men kan bland fungera som ett komplement.

Resurser och länkar

[KI – AI för studenter](#)
[LNU – Lilla promptskolan](#)
[LNU – Introduktion till AI](#)
[PRV – Om upphovsrätt på AI-genererade bilder](#)
[DIGG – Om Upphovsrätt](#)

Frågor att begrunda innan du använder AI

Flödesschema anpassat utifrån Aleksandr Tiulkanov,
AI and Data Policy Lawyer, 2023